

Ilmub väärt raamat maletreeneritele abiks õppetöös

Peagi peaks Eestis trükkis ilmuma teos „Male – treenerite tasemekoolituse õpik”, autoriteks maletreenerid Jüri Schuster, Aksel Rei, Ülar Lauk ja Hendrik Olde. Juba on saadaval õpiku veebiversioon, selle leiab Eesti Olümpiakomitee koduleheküljelt: <http://treener.eok.ee/>.

Õpik on osa Eesti Olümpiakomitee projektist “1.-3. taseme treenerite kutsekvalifikatsioonisüsteemi ja sellele vastava koolitussüsteemi väljaarendamine”. Nimetatud projekti rahastavad Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium riikliku arengukava meetme “Tööjõu paindlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagav ning kõigile kättesaadav haridussüsteem” raames. Projekti viib läbi Eesti Olümpiakomitee, partner ja kaasrahastaja on Haridus- ja Teadusministeerium.

Huvitav ja haarav sisu

Õpiku näol on tegu Eesti Olümpiakomitee ja Eesti Maleliidu väljaandega. Õpik on vastavuses Eesti Maleliidu ja Eesti Olümpiakomitee kinnitatud õppekavadega ja on mõeldud piiranguteta kasutamiseks maletreenerite koolitustel.

Raamatu tiraazh on 300 eksemplari. Teose on kujundanud Marika Piip, keeleliselt toimetanud Inge Mehide, trükkinud Sunprint Invest OÜ.

Raamat koosneb niiöelda kolmest tasemest. Esimesel tasemel kirjutatakse male ja mälu seostest ning tuuakse ära pedagoogilised võtted, mis arendavad mõtlemist male abil. Teisel tasemel saab lugeja ülevaate male ajaloost, seejärel tutvustatakse avanguteooriat, keskmängu strateegiat ja taktikat, lõppmängutehnikat ning seejärel õpetamise metoodikat ja pedagoogilist meisterlikkust. Kolmas tase sisaldab peatükke maletaja spordimeisterlikkuse täiustamisest ning male meditsiinilis-bioloogilistest probleemidest.

Lisaks on raamatu lõpus ära toodud ka rahvusvahelise kategooria kohtuniku Lembit Vahesaare poolt eesti keelde tõlgitud Rahvusvahelise Maleföderatsiooni (FIDE) malekoodeks ja turniirimäärused. See on eriti väärtuslik materjal malekohtunike töös, sest viimati avaldati FIDE malekoodeksit ja turniirimäärusi sisaldav eestikeelne teos trükkis täpselt kümme aastat tagasi, kui 1997. aastal ilmus Vahesaare sulest väikeseformaadiline kogumik “Male reeglid”.

Saatesõnad tuntud maletajalt

Raamatu saatesõnas märgib Tartu Ülikooli emeriitprofessor, filoloogiadoktor ja rahvusvaheline suurmeister males Larissa Volpert järgmist:

“Käesolev õpik, mis on määratud maleõpetajatele ja treeneritele, on kirjutatud vastavalt tänapäeval taolistele metoodilistele materjalidele esitatavate nõudmiste tasemele, sisukalt ja esitades vajalikul hulgal materjali, mida saab kasutada vastavalt seadusandlusele kvalifikatsioonieksamiteks.

Sissejuhatuses, mis on pühendatud male üldisele tähtsusele õpilase isiksuse kujunemisel, on mitmekülgselt avatud mängu tähtsus laste mõttetöö arengule ja iseloomu aluste kujunemisele.

Veenev on autori mõte laste massilisest haaramisest malemängu, st maleõpetuse viimine kooliprogrammi. Selline tõsine samm nõuab samal ajal ka tõsist algklassiõpetajate ettevalmistuse reorganiseerimist omandamiseks teatav malealaste teadmiste pagas. Male viimine meie maa kooliprogrammi on suhteliselt uus asi, mille

suhtes puudub küllaldane, sh muu maailma kogemus, seetõttu nõuab ettevalmistus rohkem tähelepanu ja jõupingutusi. Kooliõppes on sellised mõisted nagu mälu, mäng, mõttetegevus, oskus abstraherida, üldistada õpetamise juures eriti tähtsad, õpikus avatakse nende tähtsus. Õpetamist kirjeldatakse etapiviisilisena, koos vanuseperioodide ja isiksuseliste iseärasuste spetsiifika avamisega ning meditsiinilis füsioloogiliste nõudmistega.

Sportitreenerite ettevalmistamisele on samuti eraldatud palju tähelepanu, esitatud materjalid on sobivalt jagatud üldiste küsimuste ja konkreetsete ülesannete vahel, selgitatud on etapiviisilise õpetamise sisu ning malemängu põhilised taktikalised ja strateegilised probleemid. Lakoonilises maneeris on õnnestunult kokku võetud maailmameistrite kogemus.

Õpik on kahtlemata kasulik ja võib teenida ühe maleõpetajate ja -treenerite õpetamise metoodilise süsteemi aspektina, kuigi suhteliselt väikese mahu tõttu pole võimalik haarata kõiki nüansse, mis on seotud male kasutamisega õppeinstrumendina. Kuna lugejateks on enamikus inimesed, kes on nii või teisiti juba tuttavad pedagoogilise tegevusega, olles treenerid või õpetajad, siis on loomulikult paljud küsimused materjalide kasutamisel jäetud korraldada nende äranägemise järgi, sealhulgas äratamaks huvi iseseisva loominguilise töö vastu. Sest õppetöö edu ei olene mitte üksnes raamatust, vaid ka sellest, kui püüdlikuks osutub lugeja.”

Margus Sööt,
meistrikandidaat males